

אם צעירה, שנחרדה לעתיד תינוקתה, חוללה במו ידיה תנועה עממית בישראל

בנות למתאמונות

אלה: "מה את חושבת — שתצילי את העולם? כמה חרדים יש לך — שלושה? הכניסי הביתה משפחה עם עשרה ילדים — אז לפחות עשית משהו למען האנושות."

בשלב זה היה כל רעיון צריך, לפי חוק המציאות הישראלית, למות ולהתפגר. בכל זאת ענתה רותי לחמישה הכותבים, הזמינה אותם לפגישה בביתה, כדי לטכס עצה כיצד לגייס מוחאים נוספים נגד הניסויים הגרעיניים. אחרי בלבד נענה להזמנה. היה זה הגבר היחיד מבין חמשת המזומנים.

צבי רגב (23), סטודנט מדעי־רוח בירושלים שחשב על רעיון דומה בעצמו, הביע את התלהבותו מן היוזמה של רותי. יחד מסרו לפירסום מודעה בעתון בה קראו: "אנחנו רוצים לחיות! בחדשם את הניסויים הגרעיניים גזרו עלינו ראשי הגושים דין מוות. הניסויים חודשו תוך התעלמות מוחלטת מדעת הקהל ומיצר הקיום האנושי. כל ניסוי וניסוי בפצצה אטומית מביא למותם של 20 אלף אנשים. אנו פונים בזה לכל מי שרצון־החיים שבו גובר על אדישותו לפנות לתד. 505 ירושלים, ולהי עמית את עצמו לשירות התנועה."

נמצאי בדיוק עשרה ישראלים שרצון החיים גבר על אדישותם."

★ ★ ★

הפרופסורים חותמים

אם הרעיון לא מת עד אז, היה חייב — לפי כל כללי ההגיון הישראלי — למות בשלב זה. אבל הם סירבו למות. להיפך: הודעת ראש ממשלת ברית־המועצות, כי ארצו עומדת לפוצץ פצצת־ענק בת 50 מגטון, נתנה להם זריקה נוספת. הם החליטו כי אין ישועה במודעות ובמכת־ביום. הגיע הזמן לצאת לרחוב ולהפגין.

הם ליבנו את עקרונותיהם, הגיעו למסקנה כי במיקרה המיוחד הזה רצונם להפגין נגד הפיצוץ הסובייטי. אך מכיוון שהם מוחים על כל ניסוי גרעיני, ומכיוון שגם ארצות־הברית הודיעה על חידוש ניסוייה, החליטו לערוך הפגנות־מחאה גם לפני השרגירות של ארצות־הברית. ואמנם, בבוא היום, ניצבו שלושה מפגינים שם. אם ישראל תפוצץ מחר פצצה גרעינית, אמר אחד מחברי הקבוצה הקטנה, נפגין גם לפני ראש־הממשלה."

כי המחאה נגד האטום, בדיוק כמו המחת הרדיואקטיבי, אינה יודעת גבולות לאומיים. לפני עריכת ההפגנה ביקשו היוזמים ליצור לעצמם גב ציבורי בעל מישקל. בהייר תם בלתי־מפלגתיים, החליטו כי הגב הציבורי היחידי הבא בחשבון הם אנשי־הרוח המכובדים והידועים ביותר. הם פנו לפרופסור הפילוסוף הוגו ברגמן, בהצעה

כי יחתום על גילוי־דעת הקורא לברית־המועצות לא לפוצץ את פצצת־הענק שלה ולראשי הגושים להימנע מהיגררות אחר מירוץ־זיון גרעיני.

הפילוסוף הביע את הסכמתו העקרונית, אך ביקש להתייעץ עם עמיתיו. בו במקום טילפן אל הפרופסור מארטין בובר, וזה קבע ראיון בביתו לרותי ולרגב. תוצאת הפגישה: חתימת הזדהות של הפרופסורים בובר, ברגמן, טלמן, רוטשטריך, סימון, אירבך, ריינר ואלישבע גולדשמיט. סופי רים ואמנים כמו לאה גולדברג, אברהם שלונסקי, חיים גורי, משה שמיר, אהרון מגד, חנוך ברטוב, יהושע ברטונוב, חנה רובינא, פיטר פריי, בתיה לנצט, חנה מרון, יוסף ידן, שמעון פינקל ואירנה פורת הוסיפו את חתימתיהם.

נותר, איפוא, רק לקרוא להמונים להפגין.

★ ★ ★

ההמונים מגיעים

כך העתיונות וגם קול ישראל הקריש הפעם מקום נחב לקריאה זו. מיר עד ההפגנה נקבע ליום ראשון אחר־הצהריים — היום האחרון לפני המועד המסור ער של הפיצוץ הגדול.

בהגיע השעה, התברר כי המוני ישראל ראדיו־פאסיביים לחלוטין. לפני שגרירות ברית־המועצות, אמנם, ניכרה תכונה רבה מאוד. עשרות מכוניות וכאית אנשים הקימו רעש בלתי־רגיל בחלק זה של רמת־גן.

היו אלה שוטרים בניירות, באופנועים, על סוסים וברגל, שבאו בפיקודו האישי של מפקד הנפה להבטיח את הסדר הציבורי. המשטרה, שקיבלה את העסק ברצינות, לא נתנה רשיון לערוך הפגנה כדי למנוע אינצידנט בינלאומי מצד ההמונים הנועזים והסוערים, החישה בעוד מועד כוח משטרי בדומה לזה שישראל התרגלה לראותו בי פעולות בואדי סליב, ואדי ניסנס ונצרת. כדי לכסות את המאורע הגדול הגיעו למקום גם עתונאים וצלמים, בהרכב קרבי מלא. הכל, איפוא, היה מוכן להופעת ההמונים.

ההמונים הגיעו לרמת־גן במונית ספיישל מתלא־ביב. הם נשאו איתם את כרזותיהם המקופלות. עוד במבואות הגיבעה שעליה עומדת השגרירות הבחינו במשמרות שוטרים. לכן החליטו להסתגל בהתגנבות־יחידים, דרך חצרות הבתים. בחצר הראשונה חיכתה להם תצפית עוינת: שלוש נשים על מרפסת שאסרו עליהם לעבור דרך החצר.

ההמונים סירבו לכתת, עד שאחת הנשים איימה לשסות בהם את כלב הזאב שלה. ואז נאלצו רותי ובעלה להפש חצר אחרת.

אחד שסירב לחתום, אחרי שהבטיח תחילה את תמיכתו, המשורר נתן אלטרמן.

נושאי הכרזות

ניצבים מול השגרירות. תוכן הכרזות: "אל תפוצצו פצצת האטום — העולם רוצה לחיות". "דעת הקהל מגנה חידוש הניסויים עליידי ברית־המועצות". "ניקיטה, אל תהרוס עולם שלא אתה בנית."

איבני נתן, משה שמיר, רחל חלפי, חנוך ברטוב ושלוש זמיר הצמחוני הידוע. נוסף לכל אלה היו שם גם ילדי השכונה, שבאו לראות את המאורע הגדול.

המשטרה, שהיתה ערוכה מחסומים־מחסור מים במבואות השגרירות, התכוננה בשלחת נפש בקבוצה הזעומה שפרשה את שלוש כרזותיה והגיפה אותן על קרשים. "ניקיטה, אל תהרוס עולם שלא בנית!" קראה כרזה אחת.

רותי ניגשה כעבור זמן למפקד הנפה: "ראה, אמרה, העסק כבר נגמר. העתו־נאים היו כאן, צילמו, ראו והלכו. תן לנו לעזוב את המקום. אבל מול השגרירות. לא נעשה כלום, לא נצעק, לא ניגש אליהם. רק נעבור על פני השגרירות. אני פונה אליך כאל אדם."

"זה בדיוק מה שאנחנו לא רוצים שי־תעשה", השיב הקצין, "חוצץ מזה — כשאני במדים אני לא אדם."

לבסוף הובעה בכל זאת מישלת המפגינים כפני השגרירות. כמה מהם, בעלי תעודות עתונאים שהיקנו להם תנועה חופשית בין הקחים, ניגשו לשגרירות. הם צילצלו בדלת וכאשר ענה אחד העובדים, ביקשו להתקבל כמשלחת ולהגיש את עצומתם. "היום יום השבת שלנו", השיב איש השגרירות, "אם רצונכם להגיש עצומה, הואילו נא לפנות אלינו מחר. היום השגרירות סגורה."

למחרת בבוקר כבר לא היה לאיש זמן לגשת לשגרירות. רק רותי לא ויתרה על רעיונה. לבושה בשמלה שחורה, התייצבה בשער השגרירות, הגישה את העצומה הנושאת חתימות הפרופסורים ואנשי־הרוח, שלא יבוצע הפיצוץ הנורא.

היא לא ידעה כי אותה שעה כבר רשמו הסיימגורפים את הזעזוע הגדול, שבישר כי 50 המגטון פוצצו.

בנגבה

רות, באחד מניוויי השוכבות שלה, מספסת על האנדרטה הענקית שהוקמה במשק, לזכרם של לוחמי הדרום, שנפלו בקרבות הקשים בסביבה במלחמת תשי"ז.

בהאיט

בחברת מי שנועד להיות בעלה, יהודה דורון. הם שירתו כדילים על סיפונה של אונית ציים ירושלים, בעת שנרכה מסע־סיועים בים הקאריבי, לפני כשנתיים.